PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Контр-революційні Змовники "СВУ" Перед Пролєтарським Судом

ДОПИТ ПІДСУДНОГО КУДРИЦЬКОГО.

ЗАСІДАННЯ НАЙВИЩОГО СУДУ 26 БЕРЕЗНЯ.

Засідання найвищого суду 26 березня почалося з допиту підсудного КУДРИЦЬКОГО, наукового співробітника ВУАН і професора Київського Медичного Інституту, колишнього члена партії українських соціял-демократів, члена медичної групи "СВУ".

Кудрицький колись був членом "Всеукраїнської спілки лікарів", а потім вступив до нелегальної президії медсекції. Він цілком стверджує ролю фіктивних комісій медсекції, за якими члени медичної групи приховували свою контрреволюційну діяльність. Усі зусилля членів медсекції були скеровані на те, щоб утворити велику антирадянську "культурну групу, обєднану однією національно-політичною ідеєю, ворожою до радвлади. Медичний гурток контрреволюціонерів утворився раніше, ніж "СВУ".

На запитання прокурора тов. АХМАТОВА Кудрицький тепер розповідає, що підчас спеціяльних зборів ухвалили приєднати цей гурток до "СВУ". Таким чином, медична група ввійшла до "СВУ", як її складова частина. В галузі культурної роботи медична група "СВУ" провадила велику шкідницьку роботу.

ДОПИТ ПІДСУДНОГО ЧЕРНЯХІВСЬКОГО.

Черняхівський, виїзджаючи закордон, навязував там зносини не тільки з петлюрівцями, але й з гетьманцями.

Найвищий суд переходить до допиту підсудного ЧЕРНЯХІВСЬКОГО, професора Київського Медичного Інституту. Він організував медичну групу "СВУ" й керував нею. Черняхівський виконував доручення центру "СВУ" щодо звязку з контрреволюційними емігрантськими організаціями закордоном, використовувавши для цього наукові закордонні відрядження.

Допитує заступник наркомюсту й генерального прокурора Республіки тов. МИХАЙЛИК.

ЄДИНИЙ ФРОНТ "СВУ" З ЗАКОРДОННИМИ ЕМІГРАНТАМИ.

Підсудний докладно розповідає про свій вступ до "СВУ".

Черняхівський зустрівся з підсудним Єфремовим, і той йому сказав, що на Україні засновують обєднання ріжних антирадянських груп для боротьби з радвладою та що це обєднання мусить обєднатися із закордонною українською еміграцією. Черняхівський згодився зробити з цього приводу відповідну пропозицію президії медичної секції ВУАН. Для цього він скликав засідання президії медсекції, де й вирішили приєднатися до організації, що її пропонував утворити Єфремов, — до "СВУ".

Тов. МИХАЙЛИК.—Мова йшла про організацію, яка повинна була обєднатися із закордонною еміграцією й звичайно УНР'івською?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ. — Так, і приблизно УНР'івською.

Прокурор тов. МИХАЙЛИК цікавиться питанням, як Черняхівський здійснював звязок тутешнього "СВУ" із закордоном, які доручення давав йому центр "СВУ" підчас його подорожі закордон.

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ розповідає, що Єфремов просив його переговорити з Дорошенком (відомий емігрант), якого, повідомили, що на Україні заклали "СВУ", ознайомитися зі всіма угрупованнями серед еміграції, також розпитати, які звязки ватажки емігрантів мають з тими чи тими державами.

Прокурор тов. МИХАЙЛИК. — Чи не доводилося вам одержати доручення щодо можливого обєднання емігрантського фронту?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ.—Так. Про можливе утворення єдиного емігрантського фронту.

Тов. МИХАЙЛИК. — Для вас було очевидно, що коли Єфремов давав не доручення, то давав не персонально, а від імени якоїсь організації?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ. —Це було ясно... Коли я був у Берліні, я відвідав Дорошенка. Я з ним говорив про "СВУ". Він сказав мені, що має безпосередні стосунки з Прокоповичем і звязаний із Прагою, Дорошенко мені сказав, коли я поділився з ним думкою про утворення обєднання закордонних емігрантів із внутрішніми українськими емігрантами, що він прихильно ставиться до такої думки й зробить усе можливе в цьому напрямі.

— Дорошенко мене повідомив — розповідає далі Черняхівський, — що в Празі існує есерівська група Шаповала, яку підтримують празькі соціял-демократи, що ця група має в своїх руках кошти для допомоги емігрантам.

З доручення центру "СВУ" Черняхівський бачився закордоном також, як виявилося підчас його допиту, із Шеметом і Скорописом — прихильниками гетьманщини. Підчас другої подорожі він бачився з Прокоповичем. Відомості, що їх він зібрав закордоном, як говорить підсудний, він подав керівникові "СВУ" Єфремову, а другого разу, на своїй кватирі в широкому колі знайомих, серед яких були В. Чехівський і Дурдуківський, він розповів про прихильництво до гетьманства закордоном, про УНР, широко розповів про стан еміграції, тощо.

ДРУГА ПОДОРОЖ ЧЕРНЯХІВСЬКОГО.

Про свою другу подорож за кордон, що була 1928 року, Черняхівський говорить: "Особливо конкретних доручень від Єфремова я тоді не мав".

Тов. МИХАЙЛИК. — А яке було не конкретне доручення?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ. — Побачитися з Дорошенком і передати йому, що тутешня "СВУ" зростає, що я йому й передав. Коли я повертався з Мадриду, чекаючи на потяг у Парижі, я випадково зустрів Прокоповича. Прокопович сповістив мені, що представники УНР'івського уряду дбають про справу й що вони посилали когось до Італії для порозуміння з фашистами.

Коли я виїздив з Парижу до Берліну, Прокопович прийшов перед відходом потягу до вагону й передав мені незапечатаного листа до Єфремова. В цьому листі сповіщалося про те, що представники УНР'івського уряду дбають про справу, а також було сказано про цих самих фашистів. Цього листа я не привіз, знищивши його в дорозі.

Прокурор тов. МИХАЙЛИК нагадує підсудному, що він у своїх зізнаннях на попередньому слідстві певно зазначив, що в листі було написано: "Уряд УНР дбає про справу", а також — "уряд вступив в зносини з італійськими фашістами".

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ додає, що він, повернувшись до Києва, про все це розповів Єфремову.

Тов. МИХАЙЛИК. — Персонально для вас ясна ваша роля в "СВУ", ясно те, що ви були один із тих, хто виконував роботу для обєднання контрреволюційних сил тутешніх і закордонних?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ. — Ясно.

На запитання прокурора, як підсудний Черняхівський оцінює всю роботу Прокоповича й Лотоцького за кордоном, а також усю роботу "СВУ" й зокрема свою, Черняхівського, роботу, підсудний відповідає — "Ця робота шкідлива, неприпустима, контрреволюційна".

Тов. МИХАЙЛИК. — Коли вам Єфремов давав від імени організації свої доручення, він їх вам давав самі-сам, чи хтось був при цьому присутній?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ.—При цьому була моя дружина (Старицька-Черняхівська).

Підсудного запитує оборона. На запитання оборонця тов. Рівліна, чи провадив Черняхівський за кордоном поруч з дорученнями "СВУ", також і наукову роботу, підсудний відповідає, що він працював у Берліні в дослідному інституті, наслідки своєї роботи демонстрував у ріжних наукових закладах Харкова й Києва.

Тов. РІВЛІН. — А взагалі яка головна мета була у вашому відрядженні за кордон, в справах "СВУ", чи в справах науки?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ. — З того, що я вам сказав, видно, що моя перша мета була наукова праця.

Після кількох запитань оборонців, т.т.: ПОТАПОВА й ГРОДЗИНСЬКОГО допит Черняхівського переходить до суду.

ГОЛОВА. — На ваш погляд президія Медсекції була цілком легальна організація?

Черняхівський відповідає: — Ні, вона не була легальна організація через те, поперше, що не мала права збиратися, а подруге, через те, що в своєму наставленні мала антирадянський і контрреволюційний характер.

ГОЛОВА. — В культурно-політичних питаннях, що їх розвязувала президія Медсекції, запроваджували ідеї "СВУ"?

ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ. — Це було в дусі "СВУ".

Перед тим, як залишити трибуну, Черняхівський робить таку заяву судові: "Відчуваю за собою провину, яка полягає в шкідливій політичній роботі. Я визнаю, що був контрреволюціонером до останнього часу. Тепер я засуджую цю мою політичну діяльність. Я цілком усвідомлюю всю ту шкоду, яку я зробив і особливо мене мучить зараз те, що я був звязковим із закордонною еміграцією. Я опинився в лавах ворогів трудящих України тому, що в мене націоналістичний елемент відогравав переважну ролю над політичним".

ДОПИТ ПІДСУДНОГО ГЕРМАЙЗЕ.

Подвійна роля петлюрівського соціял-демократа.

Суд перейшов до допиту підсудного Гермайзе. Це найяскравіша постать процесу. До 1918 року він був членом УСДП, з 1920 року до 1924 року — одним із керівників "БУД", а з 1926 року до 1929 року — членом президії "СВУ", посідаючи водночас посаду проректора київського ІНО по навчальній частині.

Гермайзе докладно, але дуже плутано розповідає про себе, як політичного діяча. Він не жаліє чорної фарби для "самокритики", для інтелігентського самокатування, щоб за всяку ціну показати себе, як людину, що помилилася, як "грішника, що кається"... Насправді він один з тих горе-марксистів, дрібнобуржуазна істота яких цілком льогічно привела до націоналістичної контрреволюції, до боротьби з диктатурою пролетаріяту і кінець-кінцем, на лаву підсудних.

Ніби бючись, що його здідозрять у тому, що він справжній марксист, Гермайзе заявляє: "я не збирався контрреволюційну діяльність прикривати марксизмом. Я добре знаю, що "марксизм", який привів до "СВУ", високо котирується на політичних біржах всесвітньої буржуазії. У країні пролетарської диктатури такий "марксизм" котирується тільки, як фальшива монета.

ГЕРМАЙЗЕ говорить, що його політичний шлях, власне кажучи, нічим не відріжняється від більшости української соціял-демократії, яку він взагалі характеризує дуже негативно.

УСДП гадала, ніби вона є партія пролетаріяту, насправді ж вона відбивала інтереси й мрії міщанства й дрібної буржуазії. Уперше обличчя її виявилося підчас панування в Києві гетьмана. Тоді "ватажок" українських соціял-демократів Володимир Винниченко сидів на двох стільцях. З одного боку він від імени ЦК партії розмовляв із представниками радянського уряду, а з другого — оббивав пороги гетьмана... Потім Винниченко й чимало інших українських соціял-демократів, зрозумівши, що довгий час таке становище неможливе, злізли з одного стільця й пішли до петлюрівщини, що намагалася реалізувати прагнення української дрібної буржуазії, яку репрезентувала соціял-демократія. Друга частина, дійсно революційна, давно відійшла від соціял-демократії й приєдналася до Жовтневої революції.

ЧОТИРИ ФОРТЕЦІ УКРАЇНСЬКОЇ КОНТРРЕВОЛЮЦІЇ.

Далі Гермайзе заявляє, що він особисто, як і багато інших колишніх українських ес-деків і соціял-федералістів, надривався від свого минулого, що тяло його до політичного панування націоналістичної буржуазії й саме через це, ніби мимохіть, ще 1919 року став на шлях контрреволюції, але не активної, а... платонічної.

Для мене, — говорить він, — не було сумніву, що ефремівщина є контрреволюція, але я вважав її за контрреволюцію "платонічну", за контрреволюцію української буржуазно-інтелігенції.

Як же поставилася так звана "платонічна" українська контрреволюція до остаточної перемоги диктатури пролетаріяту? Гермайзе вважає, що спочатку їй не залишилося нічого іншого, як заціпивши зуби, миритися й "прийняти" радянську владу, — як факт. Але потім він був примушений визнати, що льогічним ходом історії "платонічна" контрреволюція, так звана ефремівщина, перетворилася на контрреволюцію активну, яка почала захоплювати окремі фортеці й острівки, щоб протиставити їх пролетаріятові. За один із найголовніших острівків контрреволюції була, як говорить підсудний, школа імени Шевченка, за другий Академія Наук, за третій — частина кооперації й за четвертий — українська православна автокефальна церква.

Остання фортеця української буржуазної інтелігенції була відмінна від решти, бо саме через церкву контрреволюційна інтелігенція мала безпосередній контакт з глитайством.

Через ці чотири фортеці передбачали перекинути місток між українською й західньо-европейською буржуазією для спільного готування наступу на радянську владу. До того ж "СВУ" фактично виконувала певні ідеольогічні соціяльні замовлення українського глитайства.

— Єфремов, Ніковський, Гермайзе, — говорить підсудний, — були за тих ідеольогів, на яких мали орієнтуватися всі радянські групи в першій тяжкий момент.

Характеризуючи учасників "СВУ", Гермайзе говорить: "До організації української контрреволюції пішли люди... з ідеольогією українського глитайства".

ГЕРМАЙЗЕ У "СВУ".

Далі підсудний розповідає, як він потрапив до "СВУ". Ще з 1918 р. він почав працювати над утворенням єдиного українського національного культурного фронту, а 1919 р. він став за члена утвореного підчас денікінщини "БУД", вважаючи, що саме це обєднання має вирішити його національно-політичні надії.

Коли прийшли поляки 1920 року, "БУД" припинив свою роботу, а коли знову повернулась радвлада "БУД" поновили й він перебував у ньому. Потім, з 1924 р. "БУД", як відомо, розпався.

Гермайзе розповідає, що в той час він ніби уважно приглядався до тих соціяльних процесів, які відбуваються на Україні. Ці приглядання не викликали в нього ворожого обивательського ставлення до радвлади. У нього не було антирадянських настроїв. Він, мовляв, приймав радвладу, але в нього було повне розходження з компартією в розумінні української культури. Комуністична партія будувала пролетарську національну культуру, а Гермайзе виходив з того, що українська культура має базуватись на силах дрібної буржуазії. Він у середині себе протестував проти того, що радянська влада, покликавши до творчости українські трудящі маси, забула про дрібну буржуазію й про її культуру.

Отже, щоб знайти зовнішній вихід для свого незадоволення, він з початку увійшов до напівлегальної, законспірованої організації так званої "Молодої Академії" при ВУАН, де він, соціял-демократ, працював спільно з правими елементами. Коли на зборах у його знайомого Дурдуківського закликали до одвертої контрреволюційної організації "СВУ", то Гермайзе не протестував ні проти назви, ні проти програми, ні проти того, що до складу організації входили праві елементи... тим більше, що він ніби вважав її за "культурний бльок".

Як член "СВУ", Гермайзе повинен був поширювати ідеї організації і серед студентства, утворювати гуртки, але сам Гермайзе явно намагається зменшити своє значіння й ролю в організації і показати себе, як мало активного члена, навіть "несправного", як говорить підсудний, він не виконував завдання, не організував ніякої пятірки й вважає це за "свою провину" перед "СВУ" й свою, так би мовити, заслугу перед радянським громадянством. Він, за його словами, не утворив також будь-яких нелегальних гуртків.

Проте Гермайзе вважає себе за контрреволюціонера, бо іноді у приватних розмовах він провадив контрреволюційні розмови з молоддю підчас гулянок, екскурсій студентів і дозволив собі критикувати заходи радянської влади, виходячи за межі тієї здорової лояльности, якої він завжди тримався.

Гермайзе пояснює свій вступ до "СВУ" якимось випадком, що дуже нагадує кепський анекдот. За його словами, це сталося так: 1919 рік. Денікінщина. У Гермайзе, що за рік перед тим вийшов з лав УСДП, знов гідновилися стосунки з товаришами по партії, зокрема з Чикаленком (теперішній відомий емігрант, редактор петлюрівського журналу "Тризуб"). Чикаленко, яке член київської демократичної думи, спільно з іншим членом думи, поїхали до денікінського командування й там порушили питання: якою мовою навчатимуть дітей в українських школах, коли на Україні залишиться добровільна армія. Представник штабу генерал Стесель відповів: "Розуміється, собачою мовою не викладатимуть". Це про українську мову.

Прокурор тов. МИХАЙЛИК запитує, як підсудний вступив до "БУД" і що власне він там робив.

Замісць конкретної відповіді, підсудний починає вагатися й нарешті "пригадує", що він "здається, спільно з Чикаленком мав працювати в секції пропаганди, щоб поширювати ідеї захисту української культури й державности".

Далі тов. МИХАЙЛИК цікавить, як поставився підсудний — член "БУД" до так званої польсько-української комбінації 1920 року.

ГЕРМАЙЗЕ намагається відмежувати свою лінію й поведінку від діяльности "БУД" і запевняє, що ніби він особисто висловився негативно з приводу окупації України польським військом. "БУД" же в цілому "обома руками санкціонував польсько-петлюрівський договір, утворивши при Петлюрі кабінет міністрів із членів організації, бо існувала думка, що треба примиритися з можливістю деяких територіяльних поступок Польщі.

ГЕРМАЙЗЕ СПОДІВАВСЯ НА ЯКЕСЬ ЧУДО-ПЕРЕРОДЖЕННЯ КОМПАРТІЇ Й РАДВЛАДИ.

Тов. МИХАЙЛИК. — Як саме ви вважали за можливе підчас радвлади здійснювати ідеали "БУД", тобто утворити буржуазну національну державу?

ГЕРМАЙЗЕ намагається уникнути прямої відповіді, говорячи, що він раніше вважав "БУД" за обєднання культурно - національного типу, що він, бачте, раніше не знав, що "БУД" контрреволюційна організація, та що він взагалі відмежовується від тої тактики, якої додержувався "БУД".

Але коли тов. МИХАЙЛИК запитує: "якими шляхами ви особисто вважали за можливе здійснити ідею державности, що про неї дбав "БУД"?

— ГЕРМАЙЗЕ відповідає: "Мені здавалося, що радвлада має зробити певні поступки в бік демократії. Я вважав, що станеться якась еволюція: двобічне переродження: з одного боку — переродиться компартія й радвлада, а з другого — українська інтелігенція почне вростати в революцію". Так ніби вважав він особисто.

Щодо "БУД", то, на думку Гермайзе він був не за переродження, а за боротьбу з радянською владою й що саме через це "БУД" санкціонував польську окупацію.

Сам Гермайзе намагається довести, що в нього — члена "БУД" були свої погляди, свої позиції, що відрізнялися від тактики організації в центрі. Цю позицію Гермайзе Єфремов у своїх нотатках характеризував, як "стриманість і обережність".

Тов. МИХАЙЛИК. — Ваші позиції полягали в стриманості? Стриманість була у вас щодо польської окупації? Стриманість була у вас щодо варшавського договору?

ГЕРМАЙЗЕ. — Ворожість, а не стриманість.

Прокурор нагадує, що адже він, як член центру "БУД" формально й фактично санкціонував варшавський договір, а коли його розірвала Червона армія, він знову пішов до підпільної контрреволюційної організації — до поновленого від Єфремова "БУД". Але Гермайзе вперто стверджує, що, хоча він і був членом "БУД", проте персонально ніби не поділяв позиції організації про санкцію варшавського договору.

Коли тов. МИХАЙЛИК запитує, як Гермайзе поставився до того, що після ліквідації польського наступу у "БУД" ставили питання про повстання проти радвлади й нагадує, що "БУД" в особі Єфремова провадив навіть оперативну роботу щодо "організації всеукраїнського повстання", Гермайзе відповідає, що про це він, мовляв, дізнався тільки на суді, бо ніби на засіданні ніяких питань про повстання не порушували.

Взагалі Гермайзе заявляє, що йому здавалось, що він стояв близько до керівної групи "БУД", а тепер він розуміє, що "переоцінював свою ролю", бо, як виявляється, "він не знав усіх головних шляхів, що ними розвивала діяльність "БУД".

Далі Михайлик виявляє Гермайзе, як зміновіховця.

Підсудний підтверджує, що його Гермайзе вважає за людину, яка найбільше від усіх знайомих з його поглядами та громадською роботою, заявив, що зміновіховець Гермайзе стояв на антирадянській позиції, мріяв використати проти радянської влади заможне селянство, але в той час видавав себе за щирого радянського робітника.

МИХАЙЛИК нагадує далі, як Дурдуківський свідчив, що Гермайзе став зміновіховцем лише для того, щоб мати змогу прикривати свою контрреволюційну діяльність.

ГЕРМАЙЗЕ, звичайно, не погоджується з цією характеристикою.

Тов. МИХАЙЛИК. — Скажіть, 1925 року, коли ви стали зміновіхівцем, ви провадили контрреволюційну роботу. Чи є тут якась машкара?

ГЕРМАЙЗЕ. — Я гадаю, що тут не машкара, а болюча трагедія...

Тов. МИХАЙЛИК. — Давайте приймемо обидва висновки — й машкару, і трагедію. Ви виконували відповідальне доручення і в той же час провадили шкідницьку роботу?

ГЕРМАЙЗЕ. — Це було. Це я визнаю.

Тов. МИХАЙЛИК нагадує, що Павлушков так характеризував Гермайзе: "Коли почав він намагатися сидіти спочатку на двох стільцях (радянський і націоналістичний), а потім на 4-ох (підтримуючи добрі взаємини з непримиримими між собою Грушевським та Єфремовим), він викликав у мене спочатку здивовання, незрозуміння, а далі просто антипатію".

Тов. МИХАЙЛИК. — Я роблю такий висновок. Ви сиділи на двох стільцях — національному та контрреволюційному й мали другий стілець, щоб з першого не впасти.

Скажіть, коли ворог йде в протилежний табор і одягає на себе ознаку глаштаю тому таборові, а потім працює там як ворог, на мові Гермайзе не марксиста, а Гермайзе — члена "СВУ"?

ГЕРМАЙЗЕ. — Велінгтоном я не був, не одягав машкару й не ходив до ворожого стану...

Тов. МИХАЙЛИК. — Ви вважаєте, що контрреволюціонер, який добивається того, щоб йому довіряли катедру, це не є об'єктивна замаскованість?

ГЕРМАЙЗЕ настоює, що він ніби не маскувався, що ніби його лице було завжди відкрите, що в нього тільки була плутана ідеольогія й окремі факти контрреволюційної діяльности.

Тов. МИХАЙЛИК. — Але не можна було вас розпізнати одразу за вашою роботою?

ГЕМАЙЗЕ. — Мене розпізнали.

Далі тов. МИХАЙЛИК цікавиться за яких умов Гермайзе вступив до "СВУ".

Підсудний розповідає, що в червні 26 року, коли він був у Дурдуківського, Єфремов запропонував об'єднати українські сили. Всі погодились. Тоді-ж прочитали й програму організації. Гермайзе, за його словами, погодився з програмою, але попереджував про труднощі, які виплинатимуть з її конспіративної діяльности.

ЧОМУ ГЕРМАЙЗЕ ЗРЕШТОЮ ПІШОВ ДО "СВУ"?

Чому Гермайзе зрештою пішов до СВУ? Він повторює, що шлях до "СВУ", це в мініятюрі шлях звичайного соціял-угодовця, той шлях, що ним ідуть, наприклад, соціял-демократи в Німеччині. Він спочатку вважав, що "СВУ" це єдиний національний фронт, але потім зрозумів, що він перетворюється на фронт націоналістичної контрреволюції.

Далі Гермайзе розповідає, що на перших засіданнях "СВУ" розподіляли обовязки між окремими членами керівної групи. Зокрема, багато говорили про значіння Академії Наук. "На Академію дивилися, як на острігень, каже Гермайзе, куди радянська влада ще не залізла, й тому її вважали за свою хату, за хату контрреволюції". Провадити ідеї "СВУ" в ВУАН доручили Єфремову.

Далі звернули увагу на автокефальну церкву, де Чехівський мав зв'язки з контрреволюціонерами в рясах і без них. Нарешті Гермайзе доручили "обробляти молодь і професуру" й утворити з них гуртки "СВУ". "Але, прийнявши це доручення, — каже Гермайзе, — і виходячи до "СВУ", я залишився сам собою, своєрідним контрреволюціонером. Ідеали "СВУ", їхні мрії повалити радянську владу, я вважав за обивательщину. Я не хотів сперечатися на політичні теми з обивателями Гребенецьким і Дурдуківським, а провадив свою контрреволюційну лінію, так само злочинну, але відмінну від них...".

АНАЛІЗА УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТІЇ НА СУДІ.

АНАЛІЗА УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА СУДІ.

Тов. ЛЮБЧЕНКО прохає підсудного розповісти, на кого спиралася українська соціял-демократія.

ГЕРМАЙЗЕ. — Українські соціял-демократи мали, на мою думку, єдину функцію обдурювати групи дрібної української буржуазії — міської й сільської, тягнучи їх в бік контрреволюції. Це загальна функція соціял-угодовських груп.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Яка партія дала найбільше українських контрреволюціонерів?

ГЕРМАЙЗЕ. — Я казав, що українська соціял-демократія дала Петлюру. Цим усе сказано. Тобто, дала українських контрреволюціонерів більше, ніж соціял-федералісти.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Ви розповідали судові, що полковник Микитка їздив до Денікіна на переговори, що це стратегія технічного порядку?

ГЕРМАЙЗЕ. — Ні, політичного порядку. Він і всі УНР'івці шкодували непорозумінь з Денікіним.

ФЕДЕРАЦІЯ З БІЛИМИ СИЛАМИ.

Далі тов. ЛЮБЧЕНКО нагадує вміщену в газеті "Слово" статтю Садовського. У цій статті Садовський, тодішній український соціял-демократ, тепер член закордонної "СВУ", виходячи з тих же засад, що й Єфремов, писав, що настав момент утворити федерацію.

ГЕРМАЙЗЕ відповідає, що він знає ці позиції Садовського, й додає, що Садовський у статті поруч слів "настав момент утворення федерації" писав, "що добровільна армія є єдина сила", єдиний "державний чинник".

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Отже, не зважаючи на всю національну романтику петлюрівського кшталту, яка була у багатьох, питання ставилося конкретно й про політичне стратегічне порозуміння, і про федерацію з білими силами?

ГЕРМАЙЗЕ. — Це не єдиний випадок. У Всеукраїнській Академії так само була федерація. Голова "СВУ" Єфремов і інші академіки того самого напрямку проводили контакт і бльок із російськими відповідними елементами в Академії Наук.

РЕСТАВРАЦІЯ КАПІТАЛІЗМУ.

Гермайзе стверджує, що за гаслом незалежности України стояла реставрація капіталізму.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — На вашу думку, які є сили в Радянській Україні й в РСФРР для активної боротьби й проти пролетарської диктатури?

ГЕРМАЙЗЕ відповідає. — Глитаї на селі, зовсім нечисленні недобитки поміщиків, буржуазна інтелігенція, колишні капіталісти, непмани, "уся ця зграя" хотіла реставрації капіталістичного ладу.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Правильно, але це внутрішні сили, які можуть боротися проти пролетарської диктатури, а хто може допомогти?

ГЕРМАЙЗЕ. — Тільки европейські капіталісти, европейська сусідня буржуазія. Гермайзе репрезентував ліве крило.

РОЛЯ "ЛІВИХ".

На запитання громадського обвинувача тов. ЛЮБЧЕНКА, характеризуючи "СВУ", Гермайзе говорив, що вона була організацією своєрідного політичного бльоку. Гегемоном цієї організації, — говорить Гермайзе, — були соціял-федералісти, які відмовилися від свого декоративного соціялізму й намітили плян капіталістичної реставрації.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Думаю, ми з вами погодимося, аналізуючи організацію й програму, куди пішли соціял-федералісти, пішли й "хороші рубаки" соціял-демократів?

ГЕРМАЙЗЕ. — Мабуть, погані рубаки, коли про мене йшла мова.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Чи правильно я собі уявляю, що ви включили себе до "СВУ", як "ліве крило" єдиного фронту, ви були лівим флангом "СВУ", що збиралася реставрувати капіталізм?

На основі зізнань підсудного громадський обвинувач визначає програму "лівого" крила, що його репрезентував у "СВУ" "марксист" Гермайзе. За цією програмою диктатуру пролетаріяту повинна була поступитися дрібно-буржуазним соціяльним групам. За цією програмою Гермайзе приймає єдине селянство, заперечуючи проти провідної ролі пролетаріяту, визнавав "потребу розвитку й вистигання дрібно-буржуазної культури в умовах пролетарської диктатури".

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Отже, ви найлівіший фляговий єдиного капіталістичного фронту, намагалися "поправити" пролетарську диктатуру, примирити диктатуру пролетаріяту з буржуазними верствами, і водночас фактично вели роботу проти пролетарської диктатури на користь капіталістам.

ГЕРМАЙЗЕ. — Всі маніпвці, всі хитання ведуть до цього.

В цій частині допиту тов. ЛЮБЧЕНКО до краю викрив справжню капіталістичну угодовську антиреволюційну природу "лівих" соціял-демократів, навівши такий яскравий приклад, як от Леві, що був колись членом ЦК комуністичної партії Німеччини, потім пішов до соціял-демократів, виголошував на політичних процесах надзвичайно ліві промови, громлячи капіталізм, а на ділі реально провадив боротьбу за капіталізм і працював на користь ворогам пролетаріяту.

Тов. ЛЮБЧЕНКО. — Виходить, у країні пролетарської диктатури для контрреволюційного фронту свої Леві іноді потрібні?

ГЕРМАЙЗЕ. — Я зазнав це на собі.

(ДАЛІ БУДЕ.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ЧИТАЙТЕ НОВИЙ ЖУРНАЛ!

В Харкові почав виходити новий щомісячний ілюстрований журнал

"ЗАХІДНЯ УКРАЇНА"

за редакцією:

М. ІРЧАНА, І. ТКАЧУКА, Д. ЗАГУЛА, В. ГЖИЦЬКОГО і И. ЗАЗУЛЯКА.

Журнал політично-громадський і літературний. В ньому широко висвітлюватиметься життя, побут і боротьбу поневолених земель Західньої України, а з другого боку велике соціялістичне будівництво Рад. України.

До участи в журналі запрошено всіх визначніших західньо-українських революційних письменників, вчених і журналістів.

Всі українські робітничі організації вперше чергу і поодинокі товариші, що живуть на трудовій еміграції в европейських і американських країнах, повинні передплатити цей цікавий приступно редагований і потрібний журнал, беручи одночасно найактивнішу участь в співробітництві.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте передплати! Присилайте матеріяли. Передплата на цілий рік 4 американські долари. На півріч 2 дол.

Гроші і матеріяли посилайте на адресу:

С.Ф.С.Р. — Радянська Україна — м. Харків
Поштова скринька 270
Редакція журналу "Західня Україна"
Kharkov — U.S.S.R. — Ukraina
"ZAKHIDNA UKRAINA"